

8/2005. (III. 23.) KvVM rendelet

az Edelényi Magyar Nőszirmos Természetvédelmi Terület létesítéséről

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 24. § (1) bekezdés *a*) pontjában, valamint 85. § *b*) pontjában kapott felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

1. § Védetté nyilvánítom Edelényi Magyar Nőszirmos Természetvédelmi Terület elnevezéssel az Edelény 0108/16 ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számú, 3,1 hektár kiterjedésű területet.

2. § A védetté nyilvánítás célja a területen található védett növény- és állatfajok megóvása, különös tekintettel a fokozottan védett magyar nőszirmos állományára.

3. § (1) Az Edelényi Magyar Nőszirmos Természetvédelmi Terület természetvédelmi kezelését - a természetvédelmi kezelési tervben foglaltaknak megfelelően - az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság látja el.

(2) Az Edelényi Magyar Nőszirmos Természetvédelmi Terület természetvédelmi kezelési tervét e rendelet *melléklete* tartalmazza.

4. § Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

Melléklet a 8/2005. (III. 23.) KvVM rendelethez

Az Edelényi Magyar Nőszirmos Természetvédelmi Terület természetvédelmi kezelési terve

1. Gyakorlati természetvédelmi célkitűzések

- A magyar nőszirmos (*Iris aphylla* subsp. *hungarica*) egyik jelentős magyarországi állományának megőrzése, a populációnak - és más védett természeti értékeknek - otthont adó élőhelyek, valamint a terület élettelen természeti, valamint táji értékeinek megóvása.

- A természetes regenerációs folyamatok feltételeinek biztosítása, természetes szerkezetű és összetételű (idegenhonos fajok jelenlététől mentes) növénytakaróval fedett terület megőrzése, illetve kialakítása.

2. Természetvédelmi stratégiák

- A jelenlegi területhasználat változtatásának tilalma, a terület kizárólag természetvédelmi kezelési beavatkozásokkal érintett területként való távlati fenntartása.

- A terület legfőbb természeti értéke (magyar nőszirmos), valamint további védett növény- és állatfajok védelme élőhelyvédelmi beavatkozások útján. A sziklapárkány környékének védőerdő jellegű részein a beavatkozás mellőzése. A magyar nőszirmosnak otthont adó sziklapárkányon és törmelékletűn a cserjésedés kontrollja. Idegenhonos fajok - akác, erdeifenyő - eltávolítása a területről. Gazdálkodás és más tevékenységek korlátozása (a gazdálkodási célú erdészeti beavatkozások, valamint minden egyéb más területhasználati mód tilalma).

- A területet érintő mindennemű tevékenységet (területhasználat, látogatás, bemutatás stb.) a természetvédelmi célkitűzéseknek kell alárendelni, illetve azokkal összhangban kell végezni.

- A terület táji értékei védelmének biztosítása a tájkép-átalakítással járó tevékenységek teljes tiltásával.

- Minimális természetvédelmi infrastruktúra kiépítése és fenntartása.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások, tilalmak

A természetvédelmi kezelési módokra, korlátozásokra, tilalmakra vonatkozó előírásokat - a természetvédelmi kezelési tervek készítésére, készítőjére és tartalmára vonatkozó szabályokról szóló 30/2001. (XII. 28.) KöM rendelet (a továbbiakban: R.) 2. § (2) bekezdés c) pontjában, illetve az R. mellékletének 7. pontjában meghatározottak szerint - a 3.1. és 3.2. fejezet tartalmazza.

A természetvédelmi kezelési tervben nem részletezett, vagy nem szabályozott kezelési előírásokat a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség egyedi államigazgatási eljárásban határozza meg.

3.1. Művelési ághoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1.1. Erdők kezelése

- A területen távlatilag a potenciális erdőtársulásoknak megfelelő, kedvező természetességi állapotú állománytípusokat (cseres- és gyertyános-kocsánytalan tölgyesek) kell fenntartani.
- Az erdőket védőerdőként kell fenntartani, az állományok távlati kezelési irányelveit tekintve a területen hagyományos erdőgazdálkodási tevékenység (beleértve a száradéktermelést is) tilos.
- A sziklapárkány környezetének védőerdő jellegű részein mindennemű beavatkozás tilos.
- Az idegenhonos fafajok (akác, erdeifenyő) szórványosan előforduló egyedeit el kell távolítani a területről, ezt követően 3-4 éven keresztül gondoskodni kell az akácsarjak rendszeres vegyszeres kezeléséről.
- A fahasználati jellegű kezelési feladatokat (fakivágás, a faanyag mozgatása és felkészítése) csak vegetációs időszakon kívül, téli időszakban (december 1.-február 28.), fagyott és havas talajviszonyok mellett lehet elvégezni.

3.1.2. Kivett területek kezelése

- Az egykori bányaudvar területén, illetve a szomszédos törmelékletjén a spontán erdősülési folyamatok feltételeit (a kőztfelszín és a növényzet bolygatásának mellőzésével) biztosítani kell. A másodlagos szukcessziós folyamatok során esetlegesen megjelenő idegenhonos növényeket el kell távolítani.
- A magyar nőszirmnak otthont adó sziklapárkányon és közvetlen környékén erőteljesebb, a fokozottan védett faj állományát veszélyeztető mértékű cserjésedés esetén kismértékű szelektív, a védett cserjefajokat megtartó cserjeritkítást kell végezni.

3.2. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.2.1. Fajok védelme

- A magyar nőszirm virágzásának időszakában (április 15.-május 30.) a Természetvédelmi Őrszolgálat fokozott jelenléttel (legalább 2-3 naponkénti ellenőrzéssel) gondoskodik az állomány megóvásáról.
- A védett növényfajok megóvása (taposási és rágási kár megelőzése) érdekében a terület nagyvad-mentesítése - különös tekintettel a vaddisznóra és az őzre - folyamatosan, kilövással kell hogy történjen.

3.2.2. Látogatás

- A terület korlátozottan - csak kutatási célból - látogatható. A terület oktatási és bemutatási célú hasznosítása tilos.
- A terület idegenforgalmi, üdülési és rekreációs célokat nem szolgálhat, ilyen jellegű fejlesztés (pl. turistaút vagy kilátópont kiépítése) tilos.

3.2.3. Kutatás, vizsgálatok

- Munkatervet kell készíteni a terület élővilágának folyamatos nyomon követésére (monitoring), és az ebből adódó feladatokat el kell látni. A folyamatos nyomon követésnek ki kell terjednie az élőhelyi változások, az adventív növényfajok jelenlétének, valamint a magyar nőszirom populáció mennyiségi és virágzási viszonyainak vizsgálatára.
- A kezelési, folyamatos nyomon követési és ellenőrzési feladatok ellátása során - folyamatos kutatással, adatgyűjtéssel - rendszerezni kell valamennyi archív és új adatot (természetföldrajzi, tájtörténeti, biotikai adatok, antropogén hatások, fényképek, térképek stb.).

3.2.4. Terület- és földhasználat

- A már meglévő létesítmény fenntartásával összefüggő építési tevékenységen kívüli - új építmény (épület, kerítés, lépcső, támfal stb.) és nyomvonalas létesítmény (út, légvezeték, földkábel, közművek stb.) létesítésére irányuló - építési tevékenység tilos.
- A területen korábban megszüntetett külszíni bányaművelés (kőfejtés) újraindítása tilos.
- A területen vadászati és vadgazdálkodási létesítmény (magasles, szóró, szózó stb.) elhelyezése és vadetetés tilos. Vadászat csak cserkeléssel és hajtással végezhető.
- A területen mesterséges vadkibocsátás, zárttéri vadtartás tilos.

3.2.5. Természetvédelmi infrastruktúra

- Oktatást és bemutatást szolgáló infrastruktúra fejlesztése tilos.
- A terület határán hatósági tájékoztató táblákat kell kihelyezni és gondoskodni kell fenntartásukról.